

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**МИРЗО УЛУГБЕК НОМИДАГИ
ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ УНИВЕРСИТЕТИ**

ҚИЁСИЙ СИЁСАТШУНОСЛИК

ФАНИНИНГ ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 300 000 – Ижтимоий фанлар, журналистика
ва ахборот.

Таълим соҳаси: 310 000 – Ижтимоий ва хулқ-атворга оид
фанлар.

Таълим йўналиши: 60310700 – Сиёсатшунослик

Тошкент – 2021

Фан/модуль коди QSIB405	Ўқув йили 2024-2025	Семестр 7	Кредитлар 5
Фан/модуль тури Мажбурий	Таълим тили Ўзбек	Хафтадаги дарс соатлари 4	
Фаннинг номи	Аудитория машгулотлари (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат)
1. Қиёсий сиёсатшунослик	60	90	150
2.	I. Фаннинг мазмуни Фанни ўқитишдан мақсад – талабаларни қиёсий сиёсатшуносликнинг асосий категориялари билан таништириш, қиёсий сиёсатшуносликнинг сиёсий фанлар тизимидаги ўрнини аниқлаш ва кўрсатиш, қиёсий тадқиқотларнинг асосий методлари ва уларни қўллаш имкониятлари ҳақида тушунча бериш ҳамда уларни амалиётда татбиқ этиш кўникмасини ҳосил қилишдан иборат. Фаннинг вазифаси – сиёсий фанлар ривожланишида қиёсий тадқиқотларнинг муҳимлигини кўрсатиш, талабаларни сиёсий тизимлар ва институтларни қиёслашнинг асосий методлари билан таништириш, кроссмилий қиёсий тадқиқотлар ҳақида батафсил тушунча бериб, уларни талабалар томонидан аниқ қўллашни ўргатиш, талабаларнинг у ёки бу мамлакатлар ҳақидаги билимларини фаоллаштириш ва қиёсий сиёсий тафаккурни шакллантириш. II. Асосий назарий қисм (маъруза машгулотлари) II.I. Фан таркибига қуйидаги мавзулар қиради: 1-маву. Қиёсий сиёсатшунослик фан сифатида Курснинг предмети ва тизими. Ижтимоий фанлар методологиясида қиёслаш. Қиёсий методлар нима беради? Сийёсат ва сиёсатшуносликда қиёслаш. Қиёсий таҳлилнинг предмети. Қиёсий сиёсий тадқиқотларнинг объекти. Нимани қиёслаб бўлади? Туркумлашувнинг хатолари ва хавф-хатарлари. Қиёслашнинг ўлчовлари. 2-маву. Қиёсий сиёсатшунослик ривожланишининг босқичлари Тараққиётнинг дастлабки босқичи (Арастудан Беркгача). Қиёсий бошқарув (comparative government) академик фан сифатида. Институционал таҳлил жараёнида қиёсий тадқиқотларнинг қонуниятлари. Урушлар оралиғида анъанавий қиёсий политологиянинг инкйрози. Демократия, тоталитаризм, миллат, социализм ва бошқа мафкуравий жиҳатдан асосланган идеал турларининг барпо этиш. 1940-1950 йилларда қиёсий сиёсатшуносликнинг янгиланиши. Қиёсий сиёсатшунослик методологик асосларининг асослаб берилиши. Эванстон семинари. Ҳозирги қиёсий		

3. Мирзиёев Ш.М. Халқимизнинг розилиги бизнинг фаолиятимизга берилган энг олий баҳолидир. 2-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 2018. – 508 б. 4. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуғ халқнинг – иши ҳам улуғ, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. 3-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 2019. – 400 б. 5. Мирзиёев Ш.М. Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари. 4-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 2020. – 452 б. 6. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон Стратегияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2021. 7. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: мировой обзор: учебное пособие // сокр. пер. с англ. А.С. Богдановского, Л.А.Галкиной. Под ред. М.В.Ильина, А.Ю.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. 8. Ангер Д. Сравнительная политология: вчера и сегодня // Политическая наука: новые направления / Под ред Р.Гудина и Х.-Д.Клингемана. – М., 1999. 9. Ачкасов В.А. Сравнительная политология. – СПб., 2002. 10. Величко Ю.В. Сравнительная политология. Тоталитаризм в СССР и Германии. Учебное пособие для вузов. – М.: Юрайт, 2020. 11. Голосов Г.В. Сравнительная политология. – Новосибирск, 2001. 12. Доган М., Пелласи Д. Сравнительная политическая социология. – М., 1994. 13. Ровдо В. Сравнительная политология: Учебное пособие. В 3 ч. Ч.1. – Вильнюс: ЕГУ – Москва: ООО Вариант, 2007. 14. Сморгунов Л.В. Сравнительная политология: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения. – СПб.: Питер, 2012. 15. Сморгунов Л.В. Сравнительная политология: теория и методология измерения демократии. – СПб., 1999. 16. Шаран П. Сравнительная политология. Пер. с англ. – М., 1992.	Ахборот манбалари 1. www.president.uz – Ўзбекистон Республикаси Президентининг расмий веб-сайти. 2. www.gov.uz – Ўзбекистон Республикаси ҳукумат портали. 3. www.lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси. 7. Ўзбекистон Милли университети томонидан ишлаб чиқилган ва тасдиқланган. 8. Фан/модуль учун маъсулар: Ж.Мавлонов–ЎзМУ “Фуқаролик жамияти ва ҳуқуқ таълими” кафедраси доц. в.б., сиёсий фанлар доктори (DSc). 9. Такризчилар: Б.Амонов–ТАТУ, сиёсий фанлар доктори, профессор.. Г.Исанова–ЎзМУ “Фуқаролик жамияти ва ҳуқуқ таълими”
--	---

сиёсатшуносликнинг ҳолати. 3-мавзу. Сиёсий тизимларнинг қиёслашуви Давлатларнинг сиёсий тизими ва таъки мухит. Сиёсий жараёнлар ва муносабатларга таъсир этувчи иқтисодий, ижтимоий, этник ва диний омиллар. Сиёсий қиёсий тадқиқотларнинг турлари. Сиёсий тизимларнинг типологияси (замонавий, анъанавий ва б.). Даромадлар тақсимои бўйича сиёсий тизимларнинг бўлиниши. Марксизмнинг формацион назарияси. Ўсиш босқичлари, постиндустриал жамият ва х.к. лар ҳақида постмарксистик ва постпозитивистик назариялар. Маданий-цивилизацион детерминизм. Қиёсий сиёсатшуносликда “цивилизациялар тўқнашуви” муаммоси. 4-мавзу. Сиёсий институтлар Сиёсий қарорларни қабул қилиш ва сиёсий институтлар. Ҳокимиятнинг бўлиниши: вертикал ва горизонтал. Қонун чиқарувчи ҳокимият. Ижро этувчи ҳокимият. Парламентли ва президентли тизимлар. Демократик институтлар ва уларнинг функциялари (Г.О.Доннелл). Демократия ва авторитаризм. Демократиянинг либерал ва социал-демократик талқинлари. Корпоратив тизимлар ва жамоавий демократия (А.Лейпхарт). “Полиархия” (Р.Даль) ва “вакиллик демократия” (Г.О.Доннелл) тушунчалари. 5-мавзу. Сиёсий мафқураларни қиёсий ўрганиш Сиёсий мафқуралар – ўзини англаш ва сиёсий тизимларни “оқлаш”. Замонавий сиёсий мафқураларнинг типологияси. Плоралистик ва тоталитар мафқуралар. Озодлик учун кураш мафқуралари. Мафқуравий яққаҳоқимлик ва толерантлик. Мафқуравий таъсир ва рақобатнинг замонавий масофаси. Неолиберализм, неоконсерватизм ва уларнинг АҚШ, Франция, Буюк Британия ҳамда Германиядаги миллий моделлари. Постмодерн мафқуравий қурилмалар. 6-мавзу. Партиявий тизимларнинг турлари Сиёсий тизимларни тартиблаштиришда манфаатларнинг роли. Манфаатларни артикуляциялаштириш. Манфаат гуруҳлари ва уларнинг турлари. Манфаат гуруҳлари ва сиёсий таъсир йуллари. Ижтимоий капитал ва ишонч (Р.Патнэм). Фуқаролик жамияти ва сиёсий тизим. Манфаат гуруҳлари, ижтимоий ҳаракатлар ва сиёсий партиялар. Сиёсий партияларнинг бошқа таъкилий гуруҳлардан фарқи. Сиёсий партиялар турлари ва уларнинг турқумлашуви (М.Дюверже). Партиявий тизимлар. Партиявий ва сайлов тизимларнинг ўзаро боғлиқлиги. Ҳозирги дунёда партиявий тизимлар: ихтилофли партиявий тизимлар ва келишувга асосланган партиявий тизимлар. Ўзбекистон Республикасидаги сиёсий партиялар.

7-мавзу. Сиёсий тартиботлар ва уларнинг кўринишлари

Сиёсий тартибот ҳокимиятнинг ташкил қилиниши ва ҳаракати усули сифатида. Тартиботларнинг типологияси. Конституцион тартибот. “Қонун бошқариши” (rule of law). Ноконституцион тартибот. “Эркин бошқариш” (arbitrary rule). Демократик, авторитар ва тоталитар тартиботлар, уларнинг кўриниши. Демократик тартиботнинг вестминстер и консенсус моделлари (А.Лейпхарт). Шахсий ҳокимият тартиботи. Диктаторлик тартиботи. Тоталитар тартибот ва унинг моделлари. Анъанавий, харизматик ва рационал-хукуқий бошқариш тартиботлари (М.Вебер). Дойимий (persisting) ва ўзгариувчан (non-persisting) тартиботлар (Д.Истон). Фавқулодда ҳолат тартиботи. Инкилобий ва ўтиш тартиботлари. Марказдан қочувчи (centrifugal), марказга интилувчи (centripetal), сиёсийлашмаган ва жамоавий (consociational) тартиботлар (А.Лейпхарт).

8-мавзу. Сиёсий маданият турлари ва жамоа фикринингкиёсий таҳлили

Сиёсий маданиятнинг турли талқинлари. “Фуқаролик маданияти” концепцияси (Г.Алмонд). Сиёсий маданият ва сиёсий ижтимоийлашув. Сиёсий маданиятнинг пайдо бўлиши ва тараққиётнинг омиллари. Маданият ва сиёсий тизим тури. Сиёсий маданият ва сиёсий жараёнда ишгирик. Жамоавий киёсий сиёсатшуносликда сиёсий-маданий йўналиш. Сиёсий маданият турлари. Эпиталар сиёсий маданияти. Оммалар сиёсий маданияти. Либерал ва тоталитар моделлар. Сиёсий маданиятнинг миллий моделлари. Сиёсий субмаданият тушунчаси. Сиёсий маданиятнинг этник, диний, ижтимоий, минтақавий ўлчовлари.

9-мавзу. Сиёсий тараққиёт

Сиёсий тараққиёт тушунчаси. Сиёсий тараққиёт сиёсий тизимнинг бир сифат даражасидан иккинчисига ёки бир турдан иккинчисига ўтиши сифатида. Сиёсий тараққиёт сиёсий институтларнинг ўсиши, ўзгариши ва мутахассисланиши сифатида. Сиёсий тараққиётнинг турли мамлакатлар ва минтақалардаги қонуниятлари. Сиёсий ва иқтисодий тараққиёт. Тараққиёт назариялари. Жамоавийлашув назариялари, жамоавийлашувнинг босқичлари. Жамоавийлашув назарияларнинг танқиди. Тараққий этмаганлик назариялари. Тобелик назариялари. Сиёсий тараққиёт ва сиёсий тартиботларнинг ўзгариши. Дунёвий тизим назарияси: марказ ва чет.

10-мавзу. Халқаро жамоавий жараёнларнинг киёсий таҳлили

Миллий давлатларнинг “инкирози”ми? Халқаро сиёсатнинг янги акторлари. Жамоавий дунёда глобаллашув ва дифференциаллашув. Иқтисодий, ижтимоий ва маданий соҳалардаги глобаллашув жараёнлари. Локализация феномени. Миллийликнинг кўтарилиши. Сепаратизм. Демографик муаммолар. Интеграция ва дезинтеграция. Ҳозирги дунёда кўпмаданийлик.

	• Киёслаш тушунчаси, унинг назарий-методологик асослари, сиёсий фанларда қўллаш борасидаги ёндашувлар ва уларнинг методологик жиҳатларига оид назариялар ҳақида <i>масавуурга эга бўлиш</i>; (билим) • Сиёсий институтлар, жараёнлар ва тизимларнинг назарий асосларини, уларга оид концепция ва қонунларни, асосий тушунчалар, ижтимоий-сиёсий жараёнларни киёслаш турларини <i>билиш</i> ва улардан <i>фойдалана олиш</i>; (кўникма) • талаба жамиятнинг бошқарув соҳасига оид жараёнларни таҳлил қилиш, киёслаш муаммолари бўйича ечимлар тақлиф қила олиш <i>қўникмаларига эга бўлиш керак</i>. (малака)
4.	VI. Таълим технологиялари ва методлари: • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • семинарлар (манتيкий фиклаш, тезкор савол-жавоблар); • гуруҳларда ишлаш; • такдимотлар қилиш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва химоя қилиш учун лойиҳалар.
5.	VII. Кредитларни олиш учун талабар: жорий, оралик назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни муваффақиятли топшириш.
6.	Асосий адабиётлар 1. Абрамов А.В., Егоров В.Г., Федорченко С.Н. Сравнительная политология постсоветского пространства (для бакалавров). Учебное пособие. – М.: КноРус, 2021. 2. Василенко И.А. Сравнительная политология (для бакалавров). Учебное пособие. – М.: КноРус, 2020. 3. Гаджиев К.С. Сравнительная политология. 2-е изд., пер. и доп. Учебник для вузов. – М.: Юрайт, 2020. 4. Михайлов О.В. Сравнительная политология. Учебник и практикум для вузов. – М.: Юрайт, 2020. 5. Сморгунюв Л.В. Сравнительная политология. 2-е изд., испр. и доп. Учебник для вузов. – М.: Юрайт, 2020. Қўшимча адабиётлар 1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 8 сентябрдаги “Ўзбекистон Республикасида Маъмурий ислохотлар концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5185-сонли Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 37-сон, 979-молда. 2. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. 1-жилд. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. – 592 б.

3.	58. Марказдан қонувчи (centrifugal), марказга интилувчи (centripetal), сиёсийлашмаган ва жамоавий (consociational) тартиботлар (А.Лейпхарт). 59. “Фуқаролик маданияти” концепцияси (Г.Алмонд). 60. Сиёсий маданият ва сиёсий ижтимоийлашув. 61. Сиёсий маданиятнинг пайдо бўлиши ва тараққиётининг омиллари. 62. Маданият ва сиёсий тизим тури. 63. Сиёсий маданият ва сиёсий жараёнда иштирок. 64. Замонавий киёсий сиёсатшуносликда сиёсий-маданий йўналиш. 65. Элиталар сиёсий маданияти. 66. Омма сиёсий маданияти. 67. Либерал ва тоталитар моделлар. 68. Сиёсий маданиятнинг миллий моделлари. 69. Сиёсий субмаданият тушунчаси. 70. Сиёсий маданиятнинг этник, диний, ижтимоий, минтақавий ўлчовлари. 71. Сиёсий тараққиёт сиёсий тизимнинг бир сифат даражасидан иккинчисига ёки бир турдан иккинчисига ўтиши сифатида. 72. Сиёсий тараққиёт сиёсий институтларнинг ўсиши, ўзгариши ва мутахассисланиши сифатида. 73. Сиёсий тараққиётнинг турли мамлакатлар ва минтакалардаги қонуниятлари. 74. Сиёсий ва иқтисодий тараққиёт. 75. Тараққиёт назариялари. 76. Замонавийлашув назариялари, замонавийлашувнинг босқичлари. 77. Замонавийлашув назарияларининг танқиди. 78. Тараққий этмаганлик назариялари. 79. Тобелик назариялари. 80. Сиёсий тараққиёт ва сиёсий тартиботларнинг ўзгариши. 81. Дунёвий тизим назарияси: марказ ва чет. 82. Халқаро сиёсатнинг янги акторлари. 83. Замонавий дунёда глобаллашув ва дифференциаллашув. 84. Иқтисодий, ижтимоий ва маданий соҳалардаги глобаллашув жараёnlари. 85. Локализация феномени. 86. Миллийликнинг кўтарилиши. 87. Интеграция ва дезинтеграция. 88. Ҳозирги дунёда кўпмаданийлик. 89. Миллий давлат киёслаш объектi сифатида. 90. Киёслаш ўлчовлари: мустақил, оралик ва боғланган ўзгарувчилар.
	Мустақил ўзлаштирилмаган мавзулар бўйича талабалар томонидан рефератлар тайёрлаш ва уни тақдирот қилиш тавсия этилади. V. Таълим натижалари / Касбий компетенциялари Талаба билиши керак:

11-мавзу. Кроссмиллий таҳлил: киёслашнинг асослари ва методлари Миллий давлат киёслаш объекти сифатида. Давлат, ҳукумат, сиёсий тартибот. Киёслаш ўлчовлари: мустақил, оралик ва боғланган ўзгарувчилар. Тадқиқот йўналиши: умумийликда ўзига хос ва ўзига хосликда умумийликни излаш. 12-мавзу. Буюк Британия ва АҚШ сиёсий тизимлари Киёслаш учун асослар. Тарихий тараққиётнинг хусусиятлари. Буюк Британиядаги унитар ва АҚШдаги федератив тизимлар. Замонавий тараққиётнинг хусусиятлари: янги лейборизм ва янги демократлар. Буюк Британиянинг унитар тизими ва сайлов қонунларидаги ўзгаришлар. АҚШнинг 2000 йилдаги Президент сайловлари ва конституцион ислохотлар муаммоси. 13-мавзу. Франция ва ГФР сиёсий тизимлари Франции ва ГФР сиёсий тизимлари. Тарихий тараққиётнинг ўзига хослиги. Замонавий конституцион тузилиши. Қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият. Институционал дизайн. Сайлов тизими. Партиявий тизим ва унинг эволюцияси. Замонавий тараққиётнинг хусусиятлари. Германиянинг бирлашиши муаммолари. Франциянинг 1990йиллардаги партиявий ва сиёсий тизим трансформацияси. 14-мавзу. Жанубий Европа давлатлари сиёсий тизимлари Испания, Италия, Португалия, Греция мамлакатлари тарихий ривожланишининг хусусиятлари. Жанубий Европа давлатларидаги фашистик ва авторитар тартиботларининг тавсифи. Демократик транзит спецификаси. Институционал дизайн. Партиявий ва сайлов тизимлар. Жанубий Европа мамлакатларининг хозирги ривожланиши. 15-мавзу. Ўзбекистон ва МДХ: сиёсий тараққиётнинг киёсий таҳлили Демократик транзит муаммоси. Конституциявий тузилиш. Институционал дизайн. Ҳокимиятнинг ташкил қилиниши ва фаолият кўрсатиши тамойиллари. Сиёсатда давомийлик ва ўзгаришлар. III. Амалий машғулотлар бўйича кўрсатма ва тавсиялар Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади: 1-мавзу. Сиёсий тизимлар ва тартибот шаклланишининг омиллари ва шартлари. 2-мавзу. Буюк Британия ва АҚШ сиёсий тизимлари. 3-мавзу. Франция ва ГФР сиёсий тизимлари. 4-мавзу. Жанубий Европа мамлакатлари сиёсий тизимлари. 5-мавзу. Шимолий Европа мамлакатлари сиёсий тизимлар. 6-мавзу. Жанубий-шарқий Европа мамлакатларида янги сиёсий
--

тизмларнинг шаклланиши. 7-мавзу. Лотин Америкаси мамлакатларининг сиёсий тизимлари. 8-мавзу. Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларининг сиёсий тизимлари. 9-мавзу. Африка китъасидаги давлатлар сиёсий тизимларининг ривожланиши. 10-мавзу. Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларининг сиёсий тизимлари. 11-мавзу. Австралия ва Океания мамлакатларининг сиёсий тизимлари 12-мавзу. Замонавий “коммунистик” тартиботлар. 13-мавзу. МДХ давлатларини қиёслаш учун асослар. 14-мавзу. Демократизациялаштириш йўлидаги муаммолар ва кийинчиликлар. 15-мавзу. Ўзбекистон ва МДХ мамлакатлари: сиёсий ривожланишнинг қиёсий таҳлили. Амалий машғулотлар мультимедиа курилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ.	IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар: 1. Ижтимоий фанлар методологиясида қиёслаш. 2. Сиёсат ва сиёсатшunosликда қиёслаш. 3. Қиёсий сиёсий тадқиқотларнинг объекти. 4. Қиёслашнинг ўлчовлари. 5. Тараққиётнинг дастлабки босқичи (Арастулан Беркгача). 6. Қиёсий бошқарув (comparative government) академик фан сифатида. 7. Институционал таҳлил жараёнида қиёсий тадқиқотларнинг қонуниятлари. 8. Урушлар оралигида анъанавий қиёсий политологиянинг инкирози. 9. Демократия, тоталитаризм, миллат, социализм ва бошқа мафкуравий жиҳатдан асосланган идеал турларини барпо этиш. 10. 1940-1950 йилларда қиёсий сиёсатшunosликнинг янгиланиши. 11. Қиёсий сиёсатшunosлик методологик асосларининг асослаб берилиши. 12. Эванстон семинари. 13. Ҳозирги қиёсий сиёсатшunosликнинг ҳолати. 14. Давлатларнинг сиёсий тизими ва ташқи муҳит. 15. Сиёсий жараёнлар ва муносабатларга таъсир этувчи иқтисодий, ижтимоий, этник ва диний омиллар. 16. Сиёсий қиёсий тадқиқотларнинг турлари. 17. Маданий-цивилизацион детерминизм. 18. Қиёсий сиёсатшunosликда “цивилизациялар тўқнашуви” муаммоси.
---	--

19. Ҳокимиятнинг бўлиниши: вертикал ва горизонтал. 20. Қонун чиқарувчи ҳокимият. 21. Ижро этувчи ҳокимият. 22. Парламентли ва президентли тизимлар. 23. Демократик институтлар ва уларнинг функциялари (Г.О.Доннелл). 24. Демократия ва авторитаризм. 25. Демократиянинг либерал ва социал-демократик талқинлари. 26. Корпоратив тизимлар ва жамоавий демократия (А.Лейпхарт). 27. “Полиархия” (Р.Даль) ва “вакиллик демократия” (Г.О.Доннелл). 28. Сиёсий мафкуралар – ўзини англаш ва сиёсий тизимларни “оқлаш”. 29. Замонавий сиёсий мафкураларнинг типологияси. 30. Плуралистик ва тоталитар мафкуралар. 31. Озодлик учун кураш мафкуралари. 32. Мафкуравий яккахокимлик ва толерантлик. 33. Мафкуравий таъсир ва рақобатнинг замонавий масофаси. 34. Неолиберализм, неоконсерватизм ва уларнинг АҚШ, Франция, Буюк Британия ва Германиядаги миллий моделлари. 35. Постмодерн мафкуравий курилмалар. 36. Сиёсий тизимларни тартиблаштиришда мафкураларнинг роли. 37. Мафкураларни артикуляциялаштириш. 38. Маффаат гуруҳлари ва сиёсий таъсир йўллари. 39. Ижтимоий капитал ва ишонч (Р.Патнэм). 40. Фуқаролик жаҳияти ва сиёсий тизим. 41. Маффаат гуруҳлари, ижтимоий ҳаракатлар ва сиёсий партиялар. 42. Сиёсий партиялар турлари ва уларнинг туркумлашуви (М.Дюверже). 43. Партиявий тизимлар. 44. Ҳозирги дунёда партиявий тизимлар: ихтилофли партиявий тизимлар ва келишувга асосланган партиявий тизимлар. 45. Ўзбекистон Республикасидаги сиёсий партиялар. 46. Конституцион тартибот. 47. “Қонун бошқариши” (rule of law). 48. Ноконституцион тартибот. 49. “Эркин бошқариш” (arbitary rule). 50. Демократик тартиботнинг вестминстер ва консенсус моделлари (А.Лейпхарт). 51. Шахсий ҳокимият тартиботи. 52. Диктаторлик тартиботи. 53. Тоталитар тартибот ва унинг моделлари. 54. Анъанавий, харизматик ва рационал-ҳуқуқий бошқариш тартиботлари (М.Вебер). 55. Доимий (persisting) ва ўзгаришчан (non-persisting) тартиботлар (Д.Истон). 56. Фавқулодда ҳолат тартиботи. 57. Инкилобий ва ўтиш тартиботлари.	7
---	----------